

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Кафедра образотворчого мистецтва

КОЛОРИСТИКА

Нормативний курс, 1 курс бакалавр, 1 семестр

Викладач:

© *ст.вик. Шалварова Катерина Станіславівна*

e-mail: k.s.shalvarova@npu.edu.ua

Індивідуальні консультації – понеділок 14.00-16.00,

вівторок 15.30-17.30,

четвер 14.00-16.00

Аудиторія: 11-10

ПЕРЕДУМОВИ ЗАРАХУВАННЯ НА КУРС:

Базовий курс. Володіння елементарними навичками роботи гуашевими фарбами, початкові знання з композиції.

ОГЛЯД КУРСУ

Мета нашого курсу :

- ✓ ознайомити вас із захоплюючою наукою про колір, та його вплив на організм людини, на її психологічний та емоційний стан;
- ✓ пояснити вам складну і неоднозначну роль кольору у житті суспільства, в українському та світовому мистецтві;
- ✓ навчити вас грамотно і цілеспрямовано обирати кольори, їх відтінки і сполуки з метою створення гармонійних, виразних за колористичним образом живописних, графічних, декоративних та дизайнерських композицій;
- ✓ надати вам ґрунтовне розуміння методики навчання колористиці, що є основою професійної майстерності художника-педагога.

В процесі вивчення дисципліни ми з вами:

- ✓ проаналізуємо основи наукового кольорознавства та ознайомимось з історією його розвитку,
- ✓ розберемося в особливостях різноманітних колірних явищ в природі, штучному середовищі та мистецтві;
- ✓ експериментально перевіримо, як вибір того чи іншого кольору може викликати певні асоціації у глядача, вплинути на його враження від художнього твору, від середовища, і, навіть, кардинально змінити їх;
- ✓ навчимося усвідомлено використовувати закономірності наукового кольорознавства у живописній практиці та обирати гармонійні сполучення кольорів при практичному втіленні творчого задуму,

- ✓ поринемо у магічний світ колірних знаків і символів різних народів та культур;
- ✓ пізнаємо, як трансформувати отриманий досвід в практику роботи художника-педагога.

Ми розширимо ваш практичний досвід художника під час реалізації наступних завдань:

- ✓ практичне дослідження асоціативного та психоемоційного впливу різноманітних кольорів на людину в процесі виконання формальних композицій;
- ✓ виконання таблиць і схем за для унаочнення властивостей кольорів та дослідження зміни кольору при явищі колірного контрасту;
- ✓ виконання творчих композицій з метою практичного вивчення законів гармонійного поєднання хроматичних та ахроматичних кольорів;
- ✓ створення творчої асоціативно-образної композиції з використанням гармонійних колірних сполучень.

На наших заняттях панує вільна невимушена атмосфера, необхідна для пізнання мистецтва і для творчості. Викладач простою доступною мовою пояснює складні речі, ділиться секретами власного практичного досвіду роботи з кольором. Комфортний навчально-творчий простір, спілкування з іншими творчими людьми, у поєднанні з вашим бажанням вчитися, пізнавати нове, створювати якісний арт-продукт, з вашою активною художньою працею, допоможе кожному з вас отримати нові яскраві відчуття при передачі кольором емоцій і почуттів, задоволення від втілення власного колористичного задуму в авторському творчому проекті, здобути необхідні для художника-педагога теоретичні знання про колір та практичний досвід роботи з ним.

Важливо, що це сприятиме, формуванню у вас необхідних навичок професійного художника, розвитку творчого потенціалу, переконань щодо важливості педагогічної діяльності, залученні підростаючого покоління до спілкування з мистецтвом та до творчості, а також, буде запорукою вашої мобільності, конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва у процесі навчання, під час художньої діяльності або організації різнорівневої художньої освіти, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов.

ФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

ПР02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПР07. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого і декоративного мистецтва в практичній діяльності.

ПР16. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого та декоративного мистецтва.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративне та проблемне навчання, практико-орієнтоване персоніфіковане викладання, формально-аналітичний метод, демонстрація аналогів і зразків, робота за уявленням, навчально-творчі завдання, колористичний пошук, аналіз і оцінювання, творчі ситуації, творчий проект.

ФОРМИ НАВЧАННЯ

Лабораторний практикум з лекціями-візуалізаціями.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання продуктів навчальної та творчої діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

На вивчення дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 год., з них 34 лабораторних занять.

1. Колір, його сприйняття та роль в системі візуальної інформації.	6
2. Основні характеристики кольорів.	6
3. Колірні контрасти	6
4. Колірна гармонія як засіб формування художнього образу	16

ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Виконання нефігуративних композицій, націлених на практичне вивчення об'єктивності асоціативного та психо-емоційного впливу різноманітних кольорів на людину.	3
2. Схеми поєднання кольорів, характерних для традиційних видів українського народного прикладного мистецтва.	3
3. Композиції на гармонійне поєднання ахроматичних кольорів	2
4. Виконання 12-ступеневого колірної круга-схеми.	2
5. Кольорова таблиця, що ілюструє основні властивості кольорів	2
6. Виконання зразків основних видів колірних контрастів.	6
7. Кольорове живописне рішення простого натюрморту з урахуванням отриманих знань з теорії кольору, виконане у техніці мозаїчної аплікації.	
8. Нескладні декоративні композиції на основі гармонійного поєднання хроматичних кольорів.	8
9. Колористичний аналіз живописного, графічного (кольорова графіка) або декоративного художнього твору українських чи	8

зарубіжних митців.

10. Образна композиція, на створення яскравого емоційно-асоціативного образу.

РОБОТА В СЕМЕСТРІ

1. Пропонований на заняттях теоретичний матеріал на заняттях із широким використанням різних медіа (презентації, відео) має на меті вступне ознайомлення із закономірностями наукового кольорознавства та принципами колористики, створення гармонійних за кольором художніх та дизайнерських творів різного призначення, колористичного оздоблення середовища. Навчальний матеріал курсу, зміст лабораторних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація буде зберігатися на веб-сайті за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=359>
В умовах змішаного навчання заняття будуть відбуватися за розкладом в онлайн режимі на платформі Google Meet; індивідуальні консультації щодо творчої роботи можливі за домовленістю на платформі Google Meet, Google Classroom, а також через корпоративну пошту викладача. Прохання повідомляти викладача про технічні проблеми веб-сайту курсу, інакше ми вважатимемо, що всі студенти мають доступ до матеріалів і завдань курсу. З метою збагачення візуального досвіду та уточнення завдань рекомендується додатково переглядати ілюстрації у світовій мережі інтернет, користуватися медіа файлами Pinterest.
2. Практична підготовка є основним видом вашої навчальної роботи як художника-педагога, що сприяє активному здобуттю вами художніх навичок і умінь. Завдання, що побудовані за принципом «від простого до складного», забезпечать можливість поступового творчого зростання. Оволодіння кольором як композиційним засобом, як інструментом, що дозволяє активно впливати на психоемоційний стан людини, сприятиме здатності створювати емоційно наповнений художній простір, гармонійні за колористичним звучанням художні твори. Важливо, щоби ви активно вдосконалювалися в отриманих художніх навичках і вміннях, адже найефективніший спосіб стати кращим художником – створити, виправити, а потім створити наново, усвідомлено підходячи до роботи.
3. Робота студента на курсі враховує як аудиторну так і самостійну роботу студента. Результати семестрової роботи – поточне виконання практичних і творчих робіт – оцінюються в балах протягом семестру і підсумовуються при підсумковому оцінюванні навчальної успішності студентів наприкінці семестру. Контроль якості знань, відбуватиметься у формі екзамену, де ви отримаєте теоретичне питання і тему для виконання контрольної клаузури.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні

1. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. К., 2002.
2. Печенюк Т. Кольорознавство. К.: Грани-Т., 2009.
3. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. К., 2013
4. Інформаційні ресурси <https://studfile.net/preview/2899867/>
5. Інформаційні ресурси <https://psyfactor.org/lib/colorpsy1.htm>
6. Інформаційні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=b00x3GOG80Y>
7. Інформаційні ресурси <http://ena.lp.edu.ua:8080/xmlui/handle/ntb/49157>

Допоміжні

1. Сензюк П.К. Композиція в декоративному мистецтві. Київ, 1990.
2. Степанов Н. Цвет в интерьере. Киев, 1985.
3. Юрьев Ф. Цвет в искусстве книги. Киев, 1987.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Лабораторні заняття проходять у невимушеній творчій атмосфері, де заохочується вільне спілкування в межах теми, діалог з викладачем при обговоренні теми заняття, уточненні відомостей, бажанні поділитися власним досвідом, формуванні колористичного задуму творчого завдання, оцінці результатів навчальної і творчої роботи. На курсі ми заохочуємо студентів обговорювати виконані роботи. Дискусії є вкрай бажаними.
2. Намагаймося підтримувати сприятливе середовище навчання, а це означає – не запізнюватися, вимикати мобільні телефони, уважно слухати та завжди брати участь в обговореннях теми та практично-творчій діяльності. Оскільки теоретичні відомості по темі та навчальне завдання повідомляються, роз'яснюються, унаочнюються та обговорюються на початку пари, ви маєте розуміти, що запізнившись, пропустили найцікавіше!
3. Ми підтримуємо індивідуальну траєкторію навчання студентів, а також сприяємо відпрацюванню пропущених занять на індивідуальних заняттях з викладачем, з метою уточнення ескізів і тем проводимо консультації.
4. Ми підтримуємо найвищі стандарти академічної доброчесності, отже, неприпустимими є списування, підказки, копіювання робіт інших студентів і митців, плагіат. Ми можемо навчатися в інших, проте завжди несемо індивідуальну відповідальність за власну роботу і розуміння матеріалу. Будь-який студент, який не в змозі віддати належне за ідеї або матеріали, запозичені з інших джерел, винний у плагіаті. Нечесність будь-якого роду по відношенню до тестів, іспитів, завдань, зміни записів або оцінок вважається шахрайством. Етичні принципи академічного навчання в університеті реалізуються згідно Положення про академічну доброчесність

<https://npu.edu.ua/universytet/prozoryi-universytet#polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-v-npu>

5. При вивченні матеріалу на парах допускається фотографування зразків робіт, кадрів відео презентацій, але забороняється відео зйомка та аудіо запис повідомлень викладача.
6. Не бійтеся помилятися, в навчанні це неминуче. Головне, не лінуватися і виправляти помилки, більш усвідомлено підходячи до повторного виконання завдання, бо саме це основа набуття професійної майстерності.
7. Оцінюючи ваші знання та творчі роботи, ми розуміємо, що ви тільки набуваєте художньо-практичного досвіду, тому ніколи не будемо судити про ваш інтелект і ваші здібності.

Оцінювання здійснюється згідно Порядку контролю якості знань студентів НПУ імені М.П.Драгоманова <https://bit.ly/3g1CZNS>

8. Якщо у вас виникатимуть запитання щодо оцінки або бажання оскаржити її, професійним і відповідним нормам університету буде запитати про це протягом дня після її отримання. Виявлення, запобігання і врегулювання конфліктів регулюється Положенням про врегулювання конфліктів у НПУ імені М.П.Драгоманова <https://bit.ly/3g7qjVX>

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Вид навчальної діяльності	Бали
1 курс – 1 семестр	
Практичні завдання до тем 1–2 (схеми, таблиці) 3 арк.	10
Практичні завдання до тем 3-5 (схеми, таблиці, ахроматичні колірні композиції) 4 арк.	20
Практичні завдання до теми 6 (хроматичні композиції на передачу гармонійних колірних сполучень) 6 шт.	30
Поточний рейтинговий бал	60
Підсумкова асоціативна композиція	10
Мозаїчна аплікація натюрморту (Завдання В)	5
Колористичний аналіз художнього твору (Завдання С)	5
Тестування	20
Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал	100

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал – екзамен. (Теоретичне питання. Контрольна клаузура)	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність навчально-творчої роботи 33,3%	Ідея навчально-творчої роботи повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною та інформативною	Ідея навчально-творчої роботи відповідає змісту завдання, є досить виразною та інформативно, містить елементи оригінальності	Ідея навчально-творчої роботи частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й малоінформативно, що ґрунтується на існуючих зразках	Ідея навчально-творчої роботи не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність навчально-творчої роботи 33,3%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з достатнім вмінням	Студент застосовує закони і прийоми композиції, колірні гармонії та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, не володіє образотворчими техніками
Презентація 33,3%	Студент дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, результат роботи характеризується акуратністю та контролем за процесом	Студент загалом дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, поодинокі моменти неакуратної роботи не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо опанував послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, неконтрольованість і неакуратність процесів заважає художньому сприйманню кінцевого результату	Студент ігнорує грамотну послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, робота виконано неакуратно та поза творчим контролем

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C	задовільно	
65-69	D		
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни